Vlaams Parlement

501 (2015-2016) – Nr. 4
ingediend op 6 januari 2016 (2015-2016)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het voorstel van resolutie

van Katrien Schryvers, Peter Persyn, Freya Saeys,
Lorin Parys, Cindy Franssen en Tine van der Vloet

betreffende de ondersteuning van jonge mantelzorgers

Documenten in het dossier:
501 (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement
– Nr. 3: Verslag

verzendcode: WEL

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:
  1° het internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind op grond waarvan de staten die partij zijn:
    a) "zich ertoe [verbinden] het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdende met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, en […] hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen [te nemen]" (artikel 3.2);
    b) "[…] het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht [te verzekeren] die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid" (artikel 12.1);
    c) "[…] het recht van het kind [erkennen] op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven" (artikel 31.1);
    d) "het recht van het kind [eerbiedigen] volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven, […] de verwezenlijking van dit recht [bevorderen], en […] het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen voor culturele, artistieke en recreatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding [stimuleren]" (artikel 31.2);
    e) "het recht van het kind [erkennen] te worden beschermd […] tegen het verrichten van werk dat naar alle waarschijnlijkheid gevaarlijk is of de opvoeding van het kind zal hinderen, of schadelijk zal zijn voor de gezondheid of de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke of maatschappelijke ontwikkeling van het kind" (artikel 32.1);
  2° de aandacht die het Kinderrechtencommissariaat in verscheidene publicaties vraagt voor jonge mantelzorgers;
  3° de studie van Kind en Samenleving 'Jonge mantelzorgers? Kinderen van ouders met een chronische ziekte of handicap. Een belevingsonderzoek' (Hilde Lauwers, 2013);

– overwegende dat:
  1° kinderen en jongeren die mantelzorg bieden, zeer moeizaam en onvolledig in beeld komen en in de maatschappelijke erkenning van mantelzorg als zodanig ook niet worden gepercipieerd;
  2° het kwalitatieve onderzoek (de belevingsstudie) van Kind en Samenleving gewag maakt van naar schatting 40.000 kinderen en jongeren tussen 10 en 24 jaar die binnen hun gezin mee de zorg opnemen voor een ouder die bijvoorbeeld chronisch ziek is of een handicap heeft;
  3° minderjarige mantelzorgers niet mee opgenomen zijn in de wet van 12 mei 2014 betreffende de erkenning van de mantelzorger die een persoon met een grote zorgbehoefte bijstaat; een erkenning als mantelzorger is enkel mogelijk voor een meerderjarige;
  4° het met het decreet van 14 februari 2014 houdende wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, mogelijk werd gemaakt dat minderjarigen als persoonlijke assistent kunnen optreden en waarbij een bepaalde graad van verwantschap tussen de minderjarige en de betrokken persoon met een handicap niet werd uitgesloten;
  5° "[n]abije zorg en ondersteuning […] in de eerste plaats [wordt] verleend door de mantelzorger(s). Hun bijdrage is van onschatbare waarde, zowel op maatschappelijk als economisch vlak" (beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019, Parl.St. Vl.Parl. 2014-15, nr. 125/1);

6° een coherent en duurzaam mantelzorgbeleid ook moeten gelden voor minderjarige mantelzorgers;
7° de bevoegde minister aangeeft verder te willen inzetten op respijtzorg "om mantelzorgers de kans te geven op adem te komen als dat nodig is" (beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019);
8° minderjarige mantelzorgers te maken hebben met specifieke problemen, zoals de combinatie van hun mantelzorgtaken en school;

– spreekt als volksvertegenwoordiging zijn waardering uit ten aanzien van kinderen en jongeren die zich als mantelzorgers inzetten voor naasten en stelt een beleid voorop dat rekening houdt met hun draagkracht, ondersteuningsbehoeften, beleving en rechten op bescherming, provisie en participatie;

– vraagt de Vlaamse Regering:
1° aandacht te hebben voor de actieve bijdrage van kinderen en jongeren aan onze samenleving en die bijdrage zichtbaar te maken, in het bijzonder wanneer zij mantelzorg leveren, en in dat verband minstens een adequate registratie van jonge mantelzorgers op te zetten;
2° kennis te nemen van buitenlandse goede voorbeelden inzake overheidsbeleid ten aanzien van jonge mantelzorgers;
3° in verschillende beleidsdomeinen aandacht te hebben voor kinderen en jongeren die in een gezin leven waarvan een of meer gezinsleden zorgbehoevend zijn en/of bijzondere ondersteuningsbehoeften hebben, en in dat verband:
a) aan de leeftijd en maturiteit aangepaste informatie over mantelzorg en de mogelijkheden tot ondersteuning van mantelzorgers binnen het bereik van jonge mantelzorgers te brengen en daarbij de digitale mogelijkheden aan te wenden (onlinetools);
b) professionele hulp- en zorgverleners, welzijns- en gezondheidsvoorzieningen, onderwijsactoren en de jeugdsector te sensibiliseren omtrent de situatie, behoeften en perspectieven van jonge mantelzorgers;
4° de actoren die actief zijn op het vlak van mantelzorg, waaronder de verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, aan te zetten tot het uitbouwen van een ondersteuning voor jonge mantelzorgers bij het delen van hun ervaringen en ook daarbij de digitale mogelijkheden aan te wenden (onlinetools);
5° een flexibele houding van de schooldirecties en de leerkrachten ten aanzien van jonge mantelzorgers te bewerkstelligen, wat onder meer het aanwijzen van een leerkracht impliceert die kan optreden als aanspreekpunt voor de jongeren en als intermediair tussen de jongeren en de collega's-leerkrachten;
6° in het kader van de preventieve gezinsondersteuning de Huizen van het Kind die zich moeten richten tot gezinnen met kinderen en jongeren (tot 24 jaar) en tot aanstaande ouders, te stimuleren om een actieve werking in verband met jonge mantelzorgers uit te bouwen;
7° de behoeften van de jonge mantelzorgers actief op te nemen in het zorg- en ondersteuningsplan van de zorgbehoevende, waarbij de aangewezen zorgbemiddelaar ook de jonge mantelzorger begeleidt en ondersteunt bij de organisatie van de zorg, met als doelstelling voor de jongere de balans tussen draagkracht, kind-zijn en zorg te bewaken;
8° in een lokaal aanspreekpunt te voorzien voor de jonge mantelzorger, waar de jonge mantelzorger onder meer terechtkan voor een gesprek, ondersteuning of bemiddeling;
9° respijtzorg ook afhankelijk te laten zijn van de behoefte van de jonge mantelzorger aan rustmomenten en een eigen invulling van de vrije tijd en daartoe onder meer een flexibele en betaalbare ondersteuning mogelijk te maken, bijvoorbeeld vanuit de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, dagopvang en oppashulp;

10° jonge mantelzorgers, afhankelijk van hun leeftijd en maturiteit, te betrekken bij de concrete 'zorgplanning' met professionele hulp- en zorgverleners en welzijns- en gezondheidsvoorzieningen;

11° bijzondere aandacht te ontwikkelen voor kinderen en jongeren met een ouder met psychische problemen (KOPP) en kinderen van ouders met alcoholproblemen (KOAP), en bij een ziekenhuisopname of soortgelijke opname van die ouders informatie te registreren over de aanwezigheid van kinderen en jongeren in het gezin zodat bij ontslag de nodige ondersteuning gegeven kan worden, alsook voor jonge mantelzorgers binnen maatschappelijk kwetsbare situaties, onder meer kinderen in armoede.